

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ 2

Ενότητα #8: Η μέτρηση του εθνικού εισοδήματος

Διδάσκων: Μανασάκης Κωνσταντίνος
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Τα κείμενα και τα διαγράμματα της παρουσίασης έχουν ληφθεί από το σύγγραμμα:

Gregory Mankiw, Mark Taylor: Αρχές Οικονομικής Θεωρίας, Με αναφορά στις Ευρωπαϊκές Οικονομίες. Μετάφραση: Ανδριάννα Σακκά, Επιμέλεια: Θεόδωρος Λιανός. Copyright © 2011 Εκδόσεις GUTENBERG.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται στην άδεια χρήσης **Creative Commons** και ειδικότερα **Αναφορά – Μη εμπορική Χρήση – Όχι Παράγωγο Έργο 3.0 Ελλάδα** (*Attribution – Non Commercial – Non-derivatives 3.0 Greece*)

[ή επιλογή ενός άλλου από τους έξι συνδυασμούς]

[και αντικατάσταση λογότυπου άδειας όπου αυτό έχει μπει (σελ. 1, σελ. 2 και τελευταία)]

- Εξαιρείται από την ως άνω άδεια υλικό που περιλαμβάνεται στις διαφάνειες του μαθήματος, και υπόκειται σε άλλου τύπου άδεια χρήσης. Η άδεια χρήσης στην οποία υπόκειται το υλικό αυτό αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Μικροοικονομική - Μακροοικονομική

Η Οικονομική χωρίζεται σε δύο κλάδους:

- **Μικροοικονομική** είναι η μελέτη του τρόπου με τον οποίο κάθε νοικοκυριό και κάθε επιχείρηση χωριστά παίρνουν τις αποφάσεις τους και του τρόπου με τον οποίο αλληλεπιδρούν μεταξύ τους στις αγορές.
- **Μακροοικονομική** είναι η μελέτη της οικονομίας ως συνόλου. Σκοπός της μακροοικονομικής είναι να εξηγήσει τις οικονομικές μεταβολές που επηρεάζουν ταυτόχρονα πολλά νοικοκυριά, πολλές επιχειρήσεις και τις αγορές.

Το εισόδημα της οικονομίας και η δαπάνη

Για να κρίνουμε την οικονομική κατάσταση ενός ατόμου, θα πρέπει να εξετάσουμε πρώτα απ' όλα το εισόδημα του.

Το ίδιο ισχύει και για ολόκληρη την οικονομία μιας χώρας. Όταν κρίνουμε αν η **πορεία της οικονομίας μιας χώρας** είναι καλή ή κακή, εξετάζουμε **το συνολικό εισόδημα που κερδίζουν όλα τα μέλη της κοινωνίας**. Αυτήν την εικόνα μας δίνει το **Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)**.

Το ΑΕΠ μετρά δύο πράγματα συγχρόνως: **το συνολικό εισόδημα που κερδίζουν όλα τα άτομα της οικονομίας και τη συνολική δαπάνη για το προϊόν της οικονομίας σε αγαθά και υπηρεσίες**. Τα δύο αυτά μεγέθη είναι στην πραγματικότητα το ίδιο πράγμα.

Γιατί ισχύει αυτό; Κάθε ευρώ που δαπανά ένας αγοραστής είναι ένα ευρώ εισοδήματος για κάποιον πωλητή.

Το εισόδημα της οικονομίας και η δαπάνη

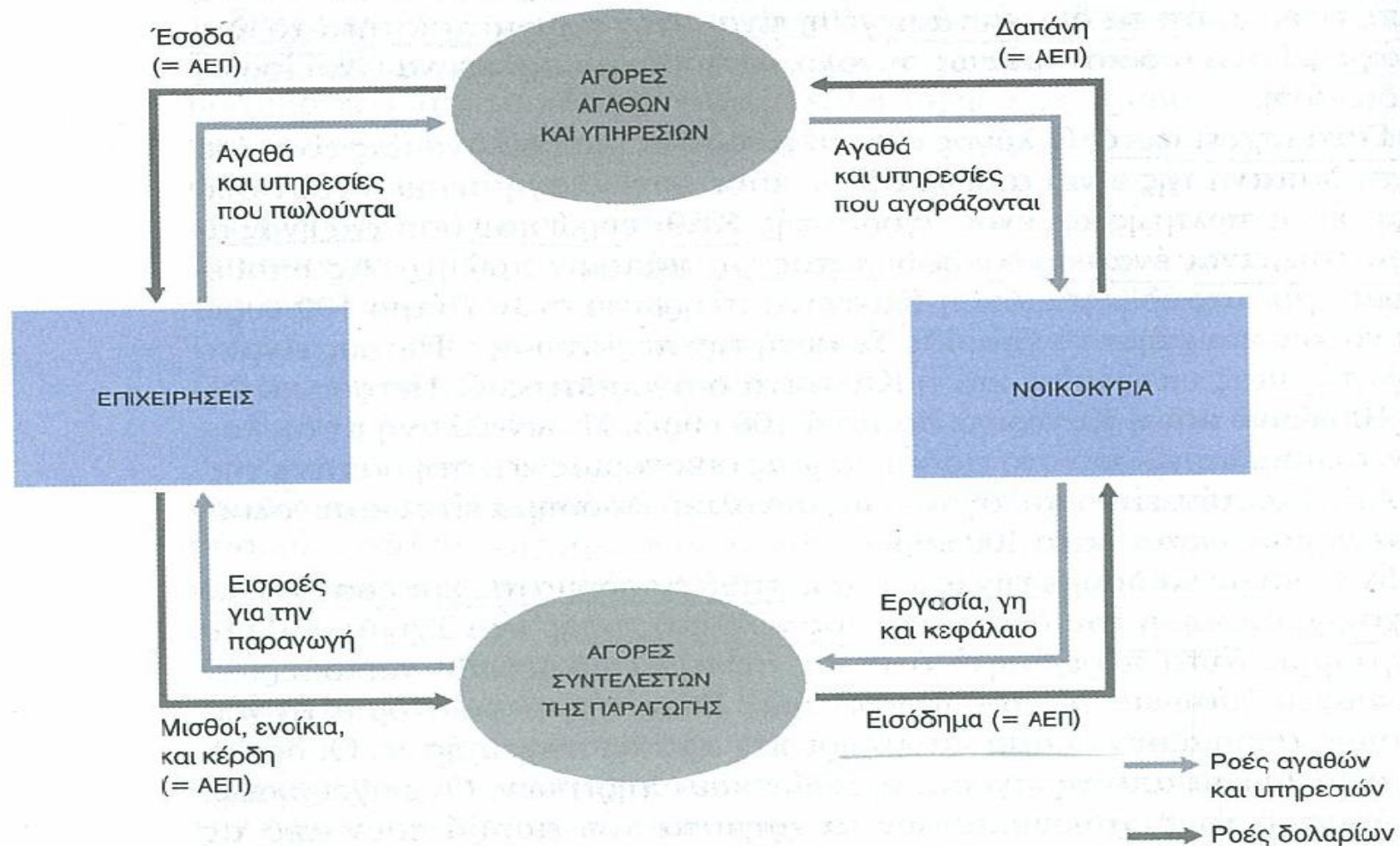
Μπορούμε να δούμε την ρέει συνεχώς από τα νοικοκυριά προς τις επιχειρήσεις μεταξύ εισοδήματος και δαπάνης με τη χρησιμοποίηση του διαγράμματος κυκλικής ροής. Σε αυτήν την οικονομία το χρήμα ήσκει και από τις επιχειρήσεις προς τα νοικοκυριά.

Μπορούμε να υπολογίσουμε το ΑΕΠ της οικονομίας αυτής με έναν από τους εξής δύο τρόπους: προσθέτοντας τη συνολική δαπάνη των νοικοκυριών ή προσθέτοντας όλα τα εισοδήματα (μισθοί, ενοίκια και κέρδη) που πληρώνουν οι επιχειρήσεις.

Το εισόδημα της οικονομίας και η δαπάνη

Φυσικά, η πραγματική κατάσταση της οικονομίας είναι πιο περίπλοκη από εκείνη που απεικονίζεται στο Σχήμα 23.1. Συγκεκριμένα, τα νοικοκυριά δεν δαπανούν όλο το εισόδημά τους. Τα νοικοκυριά καταβάλλουν ένα μέρος του εισοδήματός τους στο κράτος σε φόρους, ενώ αποταμιεύουν και επενδύουν ένα άλλο μέρος για μελλοντική χρήση.

Επιπλέον, τα αγαθά και οι υπηρεσίες που παράγονται στην οικονομία δεν αγοράζονται όλα από τα νοικοκυριά. Κάποια αγαθά και υπηρεσίες αγοράζονται από το κράτος και κάποια από επιχειρήσεις.

➤ Τα νοικοκυριά αγοράζουν αγαθά και υπηρεσίες από τις επιχειρήσεις, ενώ οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν τα έσοδά τους από τις πωλήσεις για να πληρώσουν μισθούς στους εργάτες, ενοίκια στους ιδιοκτήτες γης και κέρδη στους ιδιοκτήτες των επιχειρήσεων. Το ΑΕΠ είναι ίσο με το συνολικό ποσό που δαπανάται από τα νοικοκυριά στην αγορά αγαθών και υπηρεσιών. Είναι, επίσης, ίσο με το σύνολο των μισθών, των προσόδων (ενοικίων) και των κερδών που καταβάλλουν οι επιχειρήσεις στις αγορές των συντελεστών της παραγωγής.

ΣΧΗΜΑ 23.1 Το Διάγραμμα Κυκλικής Ροής

Η Μέτρηση του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος

- Το **Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)** είναι η αγοραία αξία όλων των τελικών αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται σε μια χώρα στη διάρκεια μιας ορισμένης χρονικής περιόδου.

«Το ΑΕΠ είναι η αγοραία αξία...»

Για να μπορέσουμε να συμπεριλάβουμε στο ΑΕΠ διαφορετικά πράγματα, χρησιμοποιούμε τις τιμές αγοράς, επειδή οι τιμές αγοράς αντανakλούν την αξία των αγαθών αυτών.

«...όλων...»

Συμπεριλαμβάνει όλα τα είδη που παράγονται στην οικονομία και πωλούνται νόμιμα στις αγορές.

Η Μέτρηση του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος

Το ενοίκιο είναι ίσο τόσο με τη δαπάνη του ενοικιαστή όσο και με το εισόδημα του ιδιοκτήτη. Πολλοί άνθρωποι, όμως, είναι ιδιοκτήτες των κατοικιών στις οποίες διαμένουν και, επομένως, δεν πληρώνουν ενοίκιο. Το κράτος συνυπολογίζει στο ΑΕΠ τις υπηρεσίες της ιδιοκατοίκησης υπολογίζοντας την αξία των μισθωμάτων τους.

Από το ΑΕΠ αποκλείονται προϊόντα που παράγονται και πωλούνται παράνομα. Αποκλείονται, επίσης, τα περισσότερα είδη που παράγονται και καταναλώνονται στο σπίτι και, επομένως, δεν εμφανίζονται στην αγορά.

Η Μέτρηση του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος

«...των τελικών...»

Το ΑΕΠ συμπεριλαμβάνει μόνο την αξία των τελικών αγαθών, διότι η αξία των ενδιάμεσων αγαθών περιλαμβάνεται στις τιμές των τελικών αγαθών. Ο συνυπολογισμός της αξίας αγοράς του χαρτιού και της αξίας αγοράς της ευχετήριας κάρτας θα ήταν διπλός υπολογισμός. Δηλαδή θα υπολογίζαμε εσφαλμένα δύο φορές την αξία του χαρτιού.

«...αγαθών και υπηρεσιών...»

Στο ΑΕΠ περιλαμβάνονται υλικά αγαθά (τρόφιμα, ρούχα, αυτοκίνητα) και άυλες υπηρεσίες (κόψιμο μαλλιών, καθαριότητα σπιτιού, επισκέψεις στο γιατρό).

Η Μέτρηση του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος

«... που παράγονται...»

Όταν κάποιος πωλεί ένα μεταχειρισμένο αυτοκίνητο σε κάποιον άλλον, η αξία του μεταχειρισμένου αυτοκινήτου δεν συμπεριλαμβάνεται στο ΑΕΠ.

«... σε μια χώρα...»

Το ΑΕΠ μετρά την αξία παραγωγής μέσα στα γεωγραφικά όρια μιας χώρας. Όταν ένας πολίτης της Αυστραλίας εργάζεται προσωρινά στο Ηνωμένο Βασίλειο, το προϊόν που παράγει είναι μέρος του ΑΕΠ του Ηνωμένου Βασιλείου.

«... στη διάρκεια μιας ορισμένης χρονικής περιόδου...»

Το ΑΕΠ μετρά την αξία της παραγωγής που πραγματοποιείται στη διάρκεια μιας ορισμένης χρονικής περιόδου. Συνήθως το διάστημα αυτό είναι ένα έτος ή ένα τρίμηνο.

Τα συστατικά μέρη του ΑΕΠ

Το **ΑΕΠ**, το οποίο συμβολίζουμε με **Y**, χωρίζεται σε τέσσερα συστατικά:

1. Κατανάλωση (**C**)
2. Επένδυση (**I**)
3. Δημόσιες Δαπάνες (**G**)
4. Καθαρές εξαγωγές (**NX**)

$$Y = C + I + G + NX$$

Κάθε ευρώ που δαπανάται και συμπεριλαμβάνεται στο ΑΕΠ τοποθετείται σε ένα από τα τέσσερα συστατικά του ΑΕΠ.

Τα συστατικά μέρη του ΑΕΠ

- **Κατανάλωση**

Η Κατανάλωση είναι η δαπάνη των νοικοκυριών για αγαθά και υπηρεσίες .

- **Επένδυση**

Η Επένδυση είναι η αγορά αγαθών που θα χρησιμοποιηθούν στο μέλλον για την παραγωγή άλλων αγαθών και υπηρεσιών. Είναι το άθροισμα των αγορών κεφαλαιουχικού εξοπλισμού, αποθεμάτων και κτηρίων.

- **Δημόσιες δαπάνες**

Οι δημόσιες δαπάνες περιλαμβάνουν τις δαπάνες για αγαθά και υπηρεσίες που πραγματοποιούν η τοπική αυτοδιοίκηση και οι εθνικές κυβερνήσεις. Περιλαμβάνει τους μισθούς των δημοσίων υπαλλήλων και τις δαπάνες για δημόσια έργα.

Τα συστατικά μέρη του ΑΕΠ

- **Καθαρές εξαγωγές**

Οι καθαρές εξαγωγές είναι η αξία των αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται στην εγχώρια οικονομία και αγοράζονται από αλλοδαπούς (εξαγωγές) μείον την αξία των ξένων αγαθών και υπηρεσιών που πωλούνται στην εγχώρια οικονομία (εισαγωγές).

Ο όρος «καθαρές» αναφέρεται στο γεγονός ότι οι εισαγωγές αφαιρούνται από τις εξαγωγές. Η αφαίρεση αυτή γίνεται επειδή οι καθαρές εξαγωγές περιλαμβάνουν αγαθά και υπηρεσίες που παράγονται στο εξωτερικό (με ένα αρνητικό πρόσημο), επειδή αυτά τα αγαθά και οι υπηρεσίες περιλαμβάνονται στην κατανάλωση, την επένδυση και τις δημόσιες δαπάνες (με θετικό πρόσημο).

Πραγματικό ΑΕΠ έναντι ονομαστικού ΑΕΠ

Αν η συνολική δαπάνη αυξάνεται από χρόνο σε χρόνο, ένα από τα δύο πρέπει να συμβαίνει:

1. Η οικονομία παράγει περισσότερα αγαθά και υπηρεσίες.
2. Τα αγαθά και οι υπηρεσίες πωλούνται σε υψηλότερες τιμές.

Το πραγματικό ΑΕΠ απαντά σε ένα υποθετικό ερώτημα:

Ποια θα ήταν η αξία των αγαθών και των υπηρεσιών που παρήχθησαν το τελευταίο έτος αν τα αποτιμούσαμε στις τιμές που επικρατούσαν σε κάποιο συγκεκριμένο προηγούμενο έτος;

Το πραγματικό ΑΕΠ δείχνει πώς μεταβάλλεται με την πάροδο του χρόνου η παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών της οικονομίας.

Ένα αριθμητικό παράδειγμα

Η παραγωγή εκφρασμένη σε τρέχουσες τιμές ονομάζεται **ονομαστικό ΑΕΠ**.

Η συνολική δαπάνη αυξάνεται από 200 ευρώ το 2003, σε 600 ευρώ το 2004 και σε 1.200 ευρώ το 2005. Ένα μέρος της αύξησης αυτής οφείλεται στην αύξηση των παραγόμενων ποσοτήτων σάντουιτς και χάμπουργκερ και ένα άλλο μέρος οφείλεται στην άνοδο των τιμών των σάντουιτς και των τιμών των χάμπουργκερ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 23.1 Πραγματικό και Ονομαστικό ΑΕΠ

<i>Τιμές και Ποσότητες</i>				
<i>Έτος</i>	<i>Τιμή Σάντουιτς</i>	<i>Ποσότητα Σάντουιτς</i>	<i>Τιμή Χάμπουργκερ</i>	<i>Ποσότητα Χάμπουργκερ</i>
2003	1 ευρώ	100	2 ευρώ	50
2004	2	150	3	100
2005	3	200	4	150
<i>Έτος</i>	<i>Υπολογισμός Ονομαστικού ΑΕΠ</i>			
2003	(1 ευρώ το σάντουιτς × 100 σάντουιτς) + (2 ευρώ το χάμπουργκερ × 50 χάμπουργκερ) = 200 ευρώ			
2004	(2 ευρώ το σάντουιτς × 150 σάντουιτς) + (3 ευρώ το χάμπουργκερ × 100 χάμπουργκερ) = 600 ευρώ			
2005	(3 ευρώ το σάντουιτς × 200 σάντουιτς) + (4 ευρώ το χάμπουργκερ × 150 χάμπουργκερ) = 1.200 ευρώ			
<i>Έτος</i>	<i>Υπολογισμός του Πραγματικού ΑΕΠ</i>			
2003	(1 ευρώ το σάντουιτς × 100 σάντουιτς) + (2 ευρώ το χάμπουργκερ × 50 χάμπουργκερ) = 200 ευρώ			
2004	(1 ευρώ το σάντουιτς × 150 σάντουιτς) + (2 ευρώ το χάμπουργκερ × 100 χάμπουργκερ) = 350 ευρώ			
2005	(1 ευρώ το σάντουιτς × 200 σάντουιτς) + (2 ευρώ το χάμπουργκερ × 150 χάμπουργκερ) = 500 ευρώ			
<i>Έτος</i>	<i>Υπολογισμός του Αποπληθωριστή του ΑΕΠ</i>			
2003	(200 ευρώ / 200 ευρώ) × 100 = 100			
2004	(600 ευρώ / 350 ευρώ) × 100 = 170			
2005	(1.200 ευρώ / 500 ευρώ) × 100 = 240			

➤ Ο πίνακας αυτός δείχνει πώς να υπολογίσουμε το πραγματικό ΑΕΠ, το ονομαστικό ΑΕΠ και τον αποπληθωριστή του ΑΕΠ για μια υποθετική οικονομία που παράγει μόνο σάντουιτς και χάμπουργκερ.

Ένα αριθμητικό παράδειγμα

Το πραγματικό ΑΕΠ είναι η παραγωγή των αγαθών και των υπηρεσιών αποτιμημένη σε σταθερές τιμές. Για να υπολογίσουμε το πραγματικό ΑΕΠ, επιλέγουμε πρώτα ένα **έτος βάσης**. Κατόπιν, χρησιμοποιούμε τις τιμές των σάντουιτς και των χάμπουργκερ κατά το έτος βάσης, για να υπολογίσουμε την αξία των αγαθών και υπηρεσιών κατά τα επόμενα χρόνια.

Έστω ότι επιλέγουμε ως έτος βάσης στο παράδειγμά μας το 2003. Επειδή το πραγματικό ΑΕΠ δεν επηρεάζεται από τις μεταβολές των τιμών, οι μεταβολές του πραγματικού ΑΕΠ αντανακλούν μόνο μεταβολές στις παραγόμενες ποσότητες. Επομένως, το πραγματικό ΑΕΠ είναι ένα μέτρο της παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών της οικονομίας.

Ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ

Ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ υπολογίζεται ως εξής:

$$\text{Αποπληθωριστής ΑΕΠ} = (\text{Ονομαστικό ΑΕΠ} / \text{Πραγματικό ΑΕΠ}) \times 100$$

Ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ μετρά τη μεταβολή του ονομαστικού ΑΕΠ από το έτος βάσης, που δεν μπορεί να αποδοθεί σε μια μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ.

Ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ μετρά το τρέχον επίπεδο των τιμών σε σύγκριση με το επίπεδο τιμών κατά το έτος βάσης.

Το 2004 το ονομαστικό ΑΕΠ είναι 600 ευρώ, το πραγματικό ΑΕΠ 350 ευρώ και επομένως, ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ είναι 171. Μπορούμε να πούμε ότι το επίπεδο των τιμών ανέβηκε κατά 71%.

ΑΕΠ και οικονομική ευημερία

Μερικοί άνθρωποι αμφισβητούν την αξιοπιστία του ΑΕΠ ως μέτρου ευημερίας. Ασφαλώς θα πρέπει να εκτιμούμε πράγματα που δεν αποτιμώνται στο ΑΕΠ και τα οποία συνεισφέρουν στην ποιότητα ζωής και την οικονομική ευημερία μας, όπως η υγεία των παιδιών μιας χώρας, η ποιότητα της εκπαίδευσής τους.

Η απάντηση είναι ότι ένα μεγάλο ΑΕΠ, πράγματι, μας βοηθά να ζήσουμε μια καλή ζωή. Το ΑΕΠ μπορεί να μη μετρά την υγεία των παιδιών μας, ωστόσο οι χώρες που έχουν μεγαλύτερο ΑΕΠ έχουν τα μέσα να προσφέρουν στα παιδιά καλύτερη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

Το ΑΕΠ δεν μετρά άμεσα όλα αυτά που δίνουν νόημα στη ζωή μας, αλλά μετρά την δυνατότητά μας να αποκτήσουμε τα μέσα για μια καλή ζωή.

ΑΕΠ και οικονομική ευημερία

Ορισμένα πράγματα που συμβάλλουν στην καλή ζωή δεν συμπεριλαμβάνονται στο ΑΕΠ. Ένα είναι ο ελεύθερος χρόνος.

Το ΑΕΠ αποκλείει την αξία όλων των δραστηριοτήτων εκτός αγορών.

Ένα άλλο στοιχείο που δεν συνεκτιμάται στο ΑΕΠ είναι η ποιότητα του περιβάλλοντος.

Το ΑΕΠ επίσης, δεν αναφέρει τίποτα για τη διανομή του εισοδήματος.

Λοιπόν, γινόμαστε πιο ευτυχισμένοι; *Του Andrew Oswald*

Πώς μπορούμε να αποφανθούμε αν η ευημερία της κοινωνίας αυξάνεται;

Πρώτα, μπορούμε να αθροίσουμε τα υλικά αγαθά, σύμφωνα με τη μέθοδο του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος. Σε αυτήν την περίπτωση τα νέα είναι εξαιρετικά.

Δεύτερον, μπορούμε να μελετήσουμε τις ετήσιες έρευνες χαράς και ψυχικής υγείας. Σε αυτήν την περίπτωση τα νέα δεν είναι καλά.

Τρίτον, μπορούμε να βασιστούμε στο Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης, τον οποίο προτιμούν οι στατιστικοί των Ηνωμένων Εθνών. Η πρόγνωσή του είναι ενθαρρυντική.

Τέταρτον, μπορούμε να εξετάσουμε τα ποσοστά αυτοκτονιών. Τα νέα τότε είναι ανάμεικτα.

Λοιπόν, γινόμαστε πιο ευτυχισμένοι; *Tou Andrew Oswald*

Οι έρευνες για την ευτυχία ξεκίνησαν με έναν αξιόπιστο και συνεπή τρόπο κατά τη δεκαετία του 1970.

Κάθε χρόνο ζητείται από χιλιάδες άτομα, τυχαία επιλεγμένα, να εκτιμήσουν την ευτυχία τους, αλλά και την ικανοποίηση που νιώθουν από την ζωή τους, με βάση μια κλίμακα.

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Από:

Parkin Michael, Powell Melanie, Matthews Kent:
Αρχές Οικονομικής. Μετάφραση: Σιδέρης
Γιάννης, Αντώνογλου Ελεάννα. Επιμέλεια:
Μίνογλου Μάγγη. Copyright © 2013 Εκδόσεις
Κριτική ΑΕ.

Ένας ευρύτερος δείκτης οικονομικής ευημερίας

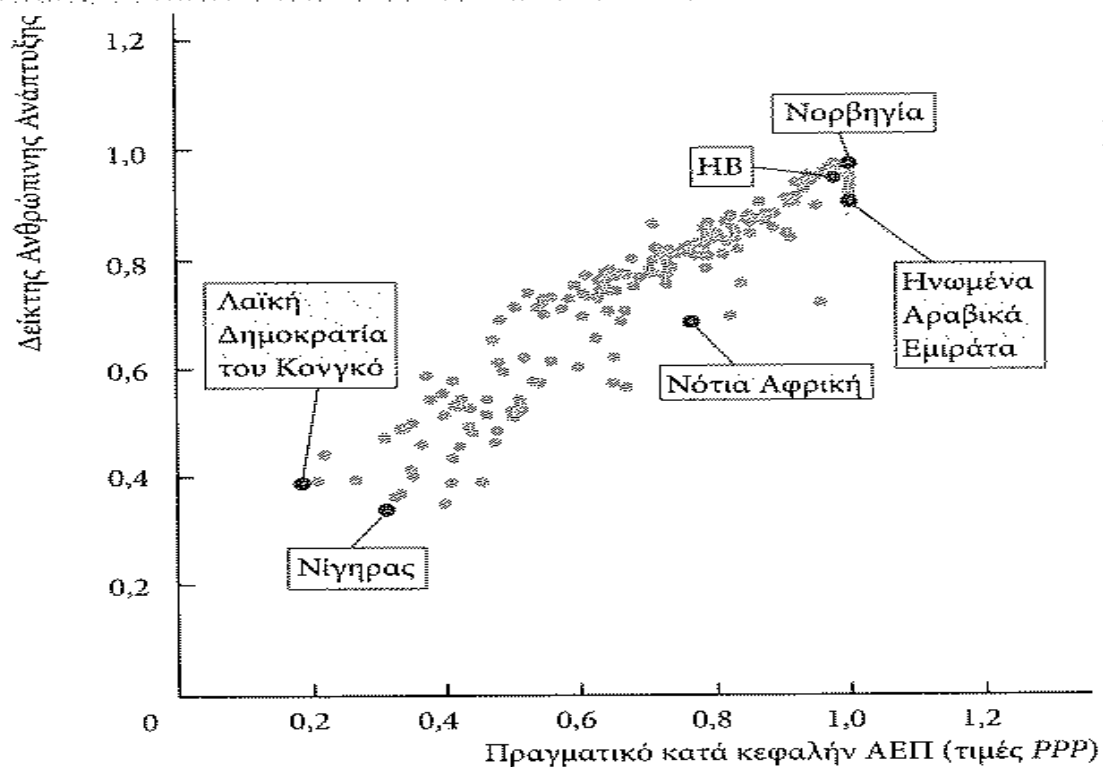
Οι περιορισμοί του πραγματικού ΑΕΠ που εξετάσαμε σε αυτό το κεφάλαιο επηρεάζουν το βιοτικό επίπεδο και τη γενικότερη ευμάρεια όλων των χωρών. Επομένως, για να κάνουμε διεθνείς συγκρίσεις του επιπέδου διαβίωσης, οφείλουμε να λάβουμε υπόψη μας εκτός από το πραγματικό ΑΕΠ και άλλους δείκτες.

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών έφτιαξε έναν ευρύτερο δείκτη, το Δείκτη Αν-

θρώπινης Ανάπτυξης (Human Development Index, HDI), ο οποίος συνδυάζει το πραγματικό ΑΕΠ, το προσδόκιμο ζωής, την υγεία και τη μόρφωση. Το πραγματικό κατά κεφαλήν ΑΕΠ (μετρημένο με τιμές PPP) είναι μια από τις βασικές συνιστώσες του HDI.

Οι τελείες του Σχήματος 1 δείχνουν τη σχέση μεταξύ πραγματικού κατά κεφαλήν ΑΕΠ και HDI. Τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα έχουν ένα από τα υψηλότερα πραγματικά κατά κεφαλήν εισοδήματα στον κόσμο, όμως στον HDI βρίσκονται στην 35η θέση. Τον υψηλότερο HDI έχει η Νορβηγία, ενώ το ΗΒ, η Αυστραλία και η Ιαπωνία έχουν και αυτές υψηλότερο HDI από τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα. Ο HDI των Εμιράτων είναι χαμηλότερος από αυτόν 34 άλλων χωρών επειδή οι άνθρωποι σε αυτές τις χώρες ζουν περισσότερο και έχουν ευκολότερη πρόσβαση σε υγειονομικές υπηρεσίες και εκπαιδευτικά ιδρύματα από τους πολίτες των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων.

Οι χώρες της Αφρικής είναι αυτές με τα χαμηλότερα επίπεδα οικονομικής ευημερίας. Η Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό έχει το μικρότερο πραγματικό κατά κεφαλήν ΑΕΠ και ο Νίγηρας τον μικρότερο HDI. Όμως το πραγματικό κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Νότιας Αφρικής βρίσκεται στη μέση της κατάταξης, και ο HDI της επίσης.

Σχήμα 1 Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης

Πηγή: Ηνωμένα Έθνη, hdr.undp.org/en/statistics/data

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Από:

Parkin Michael, Powell Melanie, Matthews Kent:
Αρχές Οικονομικής. Μετάφραση: Σιδέρης
Γιάννης, Αντώνογλου Ελεάννα. Επιμέλεια:
Μίνογλου Μάγγη. Copyright © 2013 Εκδόσεις
Κριτική ΑΕ.

Η εύθραυστη ανάκαμψη του ΗΒ

The Financial Times, 6 Οκτωβρίου 2010

Οι εργαζόμενοι φοβούνται ότι η ανάκαμψη κινδυνεύει λόγω περικοπής των δαπανών

Daniel Pimlotte

Στη διάρκεια του τρίτου τριμήνου η οικονομία αυξήθηκε με ικανοποιητικούς ρυθμούς, ωστόσο οι επιχειρήσεις ανησυχούν για μια επικείμενη ύφεση ή επιβράδυνση της μεγέθυνσης, όπως δείχνει μια νέα έρευνα. Σύμφωνα με την εταιρεία δημοσκοπήσεων Markit, από τον Ιούλιο ως τον Σεπτέμβριο η μεγέθυνση ήταν μεταξύ 0,4% και 0,5%, εκτίμηση που βασίζεται στις απαντήσεις που έδωσαν διευθυντές πωλήσεων των κλάδων παροχής υπηρεσιών, μεταποίησης και οικοδομών.

Το ποσοστό δεν απέχει πολύ από τον μέσο μακροπρόθεσμο ρυθμό μεγέθυνσης του ΗΒ, που είναι 0,6%, είναι όμως πολύ μικρότερο από το 1,2% του δεύτερου τριμήνου. Η Markit αναφέρει ότι πολλές επιχειρήσεις ανησυχούν για τις προγραμματισμένες περικοπές που προβλέπει η έκθεση δαπανών του τρέχοντος μήνα.

«Έπесαν απίστευτα οι παραγγελίες μετά τις περικοπές στις δημόσιες συμβάσεις. Οι επιχειρήσεις πιστεύουν ότι τα μέτρα έρχονται τη λάθος στιγμή».

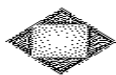
Με τη δημοσίευση των πορισμάτων της Markit αναφορικά με τους δείκτες δραστηριότητας στους τομείς των υπηρεσιών, της μεταποίησης και των οικοδομών, οι φόβοι των επιχειρήσεων αποδείχτηκαν βάσιμοι.

Τα στοιχεία από τον κλάδο παροχής υπηρεσιών που δημοσιεύτηκαν την Τρίτη δείχνουν χαμηλά επίπεδα εταιρικής εμπιστοσύνης, ενώ οι νέες παραγγελίες είναι οι χαμηλότερες των τελευταίων 15 μηνών.

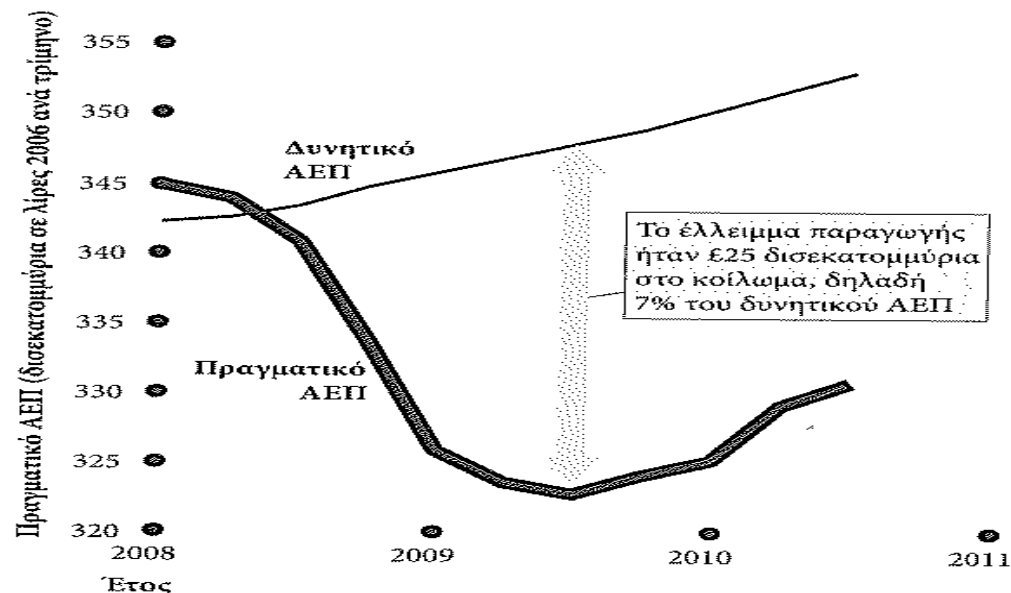
Η ουσία της ιστορίας

- ◆ Σύμφωνα με μια δημοσκόπηση, ο ρυθμός μεγέθυνσης για το τρίτο τρίμηνο του 2010 κυμαίνεται από 0,4% ως 0,5%.
- ◆ Αυτός ο ρυθμός τριμήνου αντιστοιχεί σε ετήσιο ρυθμό μεγέθυνσης 2%, που δεν απέχει πολύ από τον μέσο μακροπρόθεσμο ρυθμό μεγέθυνσης του ΗΒ, ο οποίος κινείται μεταξύ 2.4% και 2.5% ετησίως.
- ◆ Πολλές επιχειρήσεις εκφράζουν ανησυχία για τις περικοπές στις δημόσιες δαπάνες, που ενδέχεται να μειώσουν τη ζήτηση και να αναστείλουν την ανάκαμψη.
- ◆ Η εύθραυστη ζήτηση και η αύξηση του ΑΕΠ τείνουν στην προοπτική μιας πολύ αργής ανάκαμψης ή ακόμη και διπλάσιας ύφεσης.

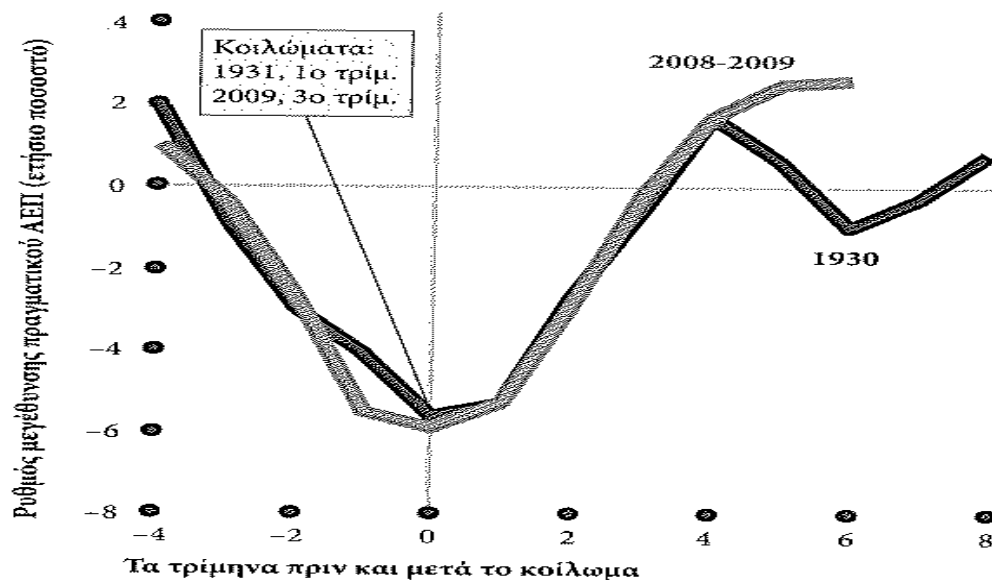

Οικονομική ανάλυση

- ◆ Η ύφεση του 2008-2009 ήταν ασυνήθιστα βαθιά και, παρότι οι προβλέψεις για το δεύτερο τρίμηνο του 2010 ανέφεραν σημαντική βελτίωση, για τα επόμενα τρίμηνα προβλέφθηκε αμελητέα ανάκαμψη.
- ◆ Το Σχήμα 1 δείχνει τη σφοδρότητα της κρίσης του 2008-2009 χρησιμοποιώντας τις έννοιες του δυνητικού και του πραγματικού ΑΕΠ που μάθατε σε αυτό το κεφάλαιο.
- ◆ Στο κοίλωμα του τρίτου τριμήνου του 2009, το πραγματικό ΑΕΠ ήταν μικρότερο του δυνητικού κατά £25 δισεκατομμύρια, ποσό που αντιστοιχεί στο 7% του δυνητικού ΑΕΠ.
- ◆ Για να γίνει καλύτερα αντιληπτό το χάσμα μεταξύ δυνητικού και πραγματικού ΑΕΠ, σκεφτείτε ότι το μερίδιο της χαμένης παραγωγής που αναλογεί στον κάθε πολίτη για το έτος 2009 ήταν περίπου £1.667.
- ▶ Η δημοσκόπηση της Markit προέβλεψε μόνο 0,5% μεγέθυνση της βρετανικής οικονομίας για το τρίτο τρίμηνο του 2010, πράγμα που δείχνει πόσο εύθραυστη είναι η ανάκαμψη και πόσο πιθανή μια δεύτερη ύφεση.

Σχήμα 1 Η κρίση του 2008-2009

Σχήμα 2 Κρίσεις δεκαετίας 1930 συγκριτικά με 2008-2009

- ❖ Ωστόσο, η επιβράδυνση του ρυθμού μεγέθυνσης δεν σημαίνει απαραίτητα ότι η οικονομία θα ξαναπέσει σε ύφεση.
- ❖ Η ύφεση του 2008-2009 περιγράφηκε ως η χειρότερη από τη δεκαετία του 1930. Το Σχήμα 2 αντιπαραβάλλει το τριμηνιαίο διάγραμμα της κρίσης του 1930 με αυτό της κρίσης του 2008-2009.
- ❖ Η ομοιότητα των καθοδικών και ανοδικών φάσεων των δύο κρίσεων είναι εκπληκτική. Μόλις η οικονομία εξήλθε από τη σοβαρή κρίση του 1931, ξανακύλησε στην ύφεση το 1932.
- ❖ Παρόλο που οι φάσεις ύφεσης και ανάκαμψης του 1931 παρουσιάζουν ομοιότητες με αυτές του 2008-2009, είναι τόσο πολλές οι διαφορές των πολιτικών που ακολουθούνται, ώστε δεν είναι διόλου προφανές ότι θα ξαναμπούμε στην ύφεση το έτος 2011.
- ❖ Το περιοδικό *The Economist* δημοσιεύει τα αποτελέσματα εβδομαδιαίων προβλέψεων βάσει δημοσκοπήσεων. Στο τεύχος της 9ης Οκτωβρίου 2010, η προβλεπόμενη ετήσια μεγέθυνση του βρετανικού ΑΕΠ για το 2011 ήταν μεταξύ 0,6% και 2,4%.

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

